

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

VEČJE SKUPINE OPERATORJEV SE VEDNO ČAKAJO.

Vedna v Indiani in Illinoisu se noče udeležiti clevelandске konferencie.

KONFERENCA SE KLJUE TE MU NADALJUJE.

Cleveland, O. — Glavne skupine lastnikov prevoznikov v Illinoisu in Indiani se nočejo odzvati vabilu na konferenco, ki ima namen končati stavko rudarjev. Alfred M. Ogle, predsednik Narodne zveze operatorjev, je v torek brzojavil, da ga ne bo v Clevelandu.

John L. Lewis, predsednik rudarske organizacije, je dejal, da se bo konferenca nadaljevala brez ozira na operatorje v Indiani, ki so odklonili vabilo in na one v Illinoisu, ki še vedno čakajo.

V sredo predpoldne je zboroval odbor splošnega programa in popoldne se je nadaljevala seja s operatorji, ki je bila prekinitvena v ponedeljek.

Rudarji vsrajajo, da mora veljati štiriidrtinska pogodba, oziroma pogodba večine v splošnem. Ako se noče pridružiti manjšakotne številke operatorjev iz Indiane, Illinoisu in zapadne Pennsylvanije, bodo sprejeti v okvir centralnega polja operatorje iz drugih držav, na primer iz severne Zapadne Virginije, ki se nahajajo v Clevelandu.

Neodvisni operatorji iz Illinoisu, ki so prišli v Cleveland, predstavljajo tri milijone in pol ilinoiske tonale. Večinoma so iz Danville, Indiana je zastopana po operatorjih, katerih rovi dajejo okrog štiri milijone ton premaga. Operativni Ohio ima 80-odstotno zastopstvo in 50 odstotkov je zastopanih iz okoliša Pittsburgha.

Pittaburški operatorji so razdeljeni v dve enako močni stranki; ena je za pogodbo po starem štiriidrtinskem sistemu, druga pa zahteva separatno pogodbo. Tako-zvana "Mellonova skupina"—to so operatorji, ki se zbirajo okrog zakladniškega tajnika Mellona, kateri je eden največjih premo-govniških delničarjev v državi—se drži druge stranke za separatno pogodbo.

Kakor izgleda stvar po vseh znamenjih, bodo rudarji obdržali staro mezdo do 31. marca 1922—potem se bo pa zopet nadaljeval boj, ako bodo rudarji hoteli obdržati staro mezdo. Ohranili bodo najbrž tudi vse druge stare pogo-je, kot je "checkoff" itd.

Načrt pogodbe, ki veljala do 31. marca pr. l., je v rokah odbora, ki sestoji iz dveh rudarjev in dveh operatorjev iz vsake države centralnega polja. Odbor ima poročati v najkrajšem času.

Chicago, Ill. — Illinoiski baroni premoga, ki so organizirani v Illinois Coal Operators' Association, so v torek zborovali v hotelu Great Northern. Rice Miller in dr. F. C. Honnold, predsednik in tajnik operatorske organizacije, sta pomneje dejala poročevalcem, da operatorji delajo načrte za mir v Illinoisu. V principu se pridružijo pogojem, ki jih je predložila rudarska organizacija v Clevelandu, da ostane stara mezda z drugimi pogoji vred do prihodnjega 31. marca, toda štiriidrtinska pogodba ne bodo podpisali, če pa hočejo imeti separatno pogodbo za državo Illinois.

Voditelj Zveze Illinoiskih tovarnarjev, ki neprenehoma bombardirajo gubernorja Smalla, da naj skliče postavodajo k zasedanju in odpravi zakon, ki škrti unijske rudarje, so istočasno imeli sestanek z gubernorjem. Kaj so si soglasi, ni znano, toda listi javljajo, da gubernor ne bo sklical legislature k zasedanju.

Tovarnarji tudi zahtevajo, da naj Small proklamira vojno stanje v okraju Williamson in prisili odotne oblasti, da sodniško nastopijo proti rudarjem, ki so 23. junija pobili stavkokaže in gardiste v Herrinu. Gubernor je dejal, da vojno pravo je zadnji korak, ki ga stori v tem oziru.

ZAKLADNIŠKI TAJNIK MELLON JE PROTI KONFERENCI V CLEVELANDU.

Cleveland, O. — Delegatje rudarjev so prejeli vest, da je Hardingov kabinet razdeljen glede tukajšnje konferencie. Tajnik za delo Davis je priporočil operatorjem in jih naravnost poslal, da se naj udeležijo konferencie z rudarji, dočim je zakladniški tajnik Mellon proti konferenci, češ, da vlada nima kontrole nad njo, ker je ni sklicala. Kakaj je Mellon nasproten? Zato, ker je sam premo-govniški magnat!

IZSELJENIKI NE PRIHAJAJO VEČ V VELIKEM ŠTEVILU.

PRIČAKOVANJA SE NISO IZPOLNILA.

Do 26. julija je dospelo komaj sedem odstotkov od dovoljene letne kvote.

Washington, D. C. — Džingoti, ki so pridigali, da bodo tujezemski izseljeniki kar trumoma drli v Združene države, ko nastopi novo fiskalno leto, so ostali z dolgimi nosovi. Pripovedovali so, kako izseljeniki čakajo v tujezemskih pristanih na prvega julija, da se hitro ukreajo in pridejo tako prvi v Ameriko, da ne bodo izključeni od izkrcanja. Take vesti so krožile namenoma po vseh ameriškem časopisju, da se izdelajo še ostrejši zakoni proti naseljevanju in dobitvanju državljanških pravic.

Prerokbe džingotov so se laka-zade nerazenišene. Številke potrdijo odločno, da džingoti niso imeli najmanjših vzrokov, še manj pa faktov, na katere bi lahko opirali svoje prerokovanja o številnem prihodu tujezemskih izseljenikov v Ameriko.

Prisel je prvi julij in minili so dnevi do 26. julija. V vsem tem času je dospelo 26,171 izseljenikov, katerim je bil dovoljen vstop v Združene države. To je sedem odstotkov od dovoljene letoletne kvote. Ako bi jih do tega časa dospelo saj dvajset odstotkov, tedaj bi džingoti saj navidezno lahko trdili, da se niso motili.

Ampak fakti govore, da pričakovanih izseljenikov ni bilo. V Evropi ravno tako pasno štajo, kaj se godi v Ameriki, kot Američani, kaj se godi v Evropi. Evropskemu delavcu je popolnoma poznan delavski položaj v Ameriki, kajti o tem ga podučijo delavski časopisje. In kadar stavka veš ko milijon delavcev v Ameriki, tedaj je doprinesen dokaz, da delavske razmere v Ameriki niso povoljne. In tako evropskeji delavci ostane rajše doma, kot da gre v Ameriko in v negotovo bodočnost.

Največ je prišlo v prvih 26 dneh v Ameriko Italijanov, kar potrjuje, da so gospodarske razmere nezdruve v Italiji, ako bi tudi brozjav ne poročal vsaki dan o fatalističnih pobojih. Izkrcanje je bilo dovoljeno 6,808 Italijanov.

O Poljski so pričakovali, da pošlje največ izseljenikov, ker nekaj časa ni bilo dovoljeno prihajati izseljenikom iz Poljske v Ameriko. Izkrcalo se je le tisoč Poljakov, dasiravno so upravljeni do kvote 21,076 oseb na leto.

Iz Združenih kraljestev (Britanije) je dospelo v Združene države 3,942 oseb.

Ni čudo, ako so se v takih razmerah obrnili železniški magnati: doji na jug, da dobe stavkokaže. Poslali so svoje agente v Mehiko, da naberejo stavkokaže, da se jim posreči zlomiti stavko železničarjev. Smatrali so mehške delavce za najbolj ignorantne, od kar tudi zamorec bolj težko pride dobe za stavkokaško delo. V Mehiki so pa železniški magnati prejeli odgovor od mehških delavcev, kakršnega niso pričakovali. Mehški delavci niso le izrekli, da ne bodo stavkokažili, ampak so se nočejo stavkokažiti, ampak so v obsejnih mestih privadili demonstracije v prid stavkujočim železniškim delavcem.

Velekapitalistično časopisje je najbolj delalo in kričalo, da se mora izseljevanje v Ameriko omejiti. To se je zgodilo! Zdaj imajo privatni velebizniški interesi, kar so njih uredniški slugi v svoji ponižnosti skušali, da ustrezno svojim gospodarjem.

KAJ SE SKRIVA ZA TRMOGLAVOSTJO ŽELEZNIŠKIH MAGNATOV?

NAJBRŽ SO SE ODLOČILI ZDROBITI ORGANIZACIJE ŽELEZNIŠKIH DELAVCEV.

Kadar bodo te uničene, se lotijo organizacij prometnih uslužbencev.

New York, N. Y. — Voditelji stavke za vzhodni distrikt sodijo, da odklonitev Hardingovega posredovalnega predloga po železniških predsednikih pomeni, da so se gospodje v Wall Streetu, ki finančno kontrolirajo železnice, odločili, da zdrobe organizacije železniških delavcev. Od kar je bilo sklenjeno premirje in so bila znamenja tujak, da se sklene mir v Parizu, so velefinančniki mučili svoje možgane, da najdejo pot za zdrobitev organizacij železniških delavcev. In če se jim ta poteka posreči, padejo kasneje še po organizacijah prometnih uslužbencev, da se tako spopolni carjevanje nad vsemi železniškimi uslužbenci.

Voditelji delavcev pa niso zaradi teh namenov v nobenih akribah, da namen železniških magnatov posreči. Že stavka železniških delavcev je pokazala moč železničarjev v tako jasni luči, da se skrhaljo nameni železniških magnatov. Ako bi bilo delavstvo tako solidarno tudi na dan volitev, kot je pokazalo v tej stavki, tedaj bi bila moč gospode, ki hoče za vsako ceno diktirati vsem delavcem in farmerjem v državi, kmalu zdrobljena in gospoda bi postala krotka in ponižna, je rekel neki vodja strokovno organiziranega delavstva.

Kako hudo je udarila ta stavka železniške magnate in koliko je verjeti njih izjavam, da so stavkujoči delavci pričeli prosajčiti okoli njih za delo, ko so podali svojo ošabno izjavo proti predsednikovemu predlogu, govori njih izjava sama. Železniški predsedniki pravijo, da se število prošenj tistih, ki šele stavkokažijo, tako množe, da so kar poplavljeni s njimi. Ako bi bila izjava resnična, bi železniški predsedniki prišli s številkami na dan. Ravno tako dokazujejo veliki oglasi v dnevnikih, s katerimi šlejo stavkokaže, da njih izjavi ni verjeti. Tak je položaj na vzhodnih železnicah.

Po izjavi William Parkerja, voditelja železniških delavcev, vopisanih na tej sekciji pri vzdrževalnih železniških departmentih, so železniške družbe same pospešile stavko teh delavcev s svojimi prunajškimi provokacijami in njih izjavami, s katerimi so povedale, da ne priznajo predsednikovega posredovalnega predloga. Stavka teh delavcev lahko izbruhne v nekaj dneh.

Parker je menil, da delavci, zapošljeni pri vzdrževalnem departmentu New York Central železnice, zastavkajo v Syracuseu mogoče že v nekaj dneh, na kar zastavkajo delavci v drugih železniških središčih. Koliko so vredne izjave železniških ravnateljev, da se delavci vračajo na delo, pokazuje izjava John J. Dowda, predsednika stavkovnega odbora za vzhodno sekcijo, ko pravi: "Ako železniške družbe šele boj do končne odločitve, tedaj smo mi pripravljene. Kot zdaj dejstva govore, bomo pridobili več na ta način kot s kompromisom ali pogajenji."

NEVAREN STAVKOKAZ.

Chicago, Ill. — Paul Miško je stavkokažil pri Illinois Central železnici. Ko je šel na delo, je naletel na stavkovne straže, ki so mu zlepa prigovarjale, da naj opusti stavkokažstvo. Miško pa ni poslušal stavkovnih straž, ampak je potegnil samokres in oddal tri strele. Stavkovne straže so bežale pred nasilnim stavkokažom, policaj, ki je prihitel na lice mesta po oddanih streljih, je aretiral stavkokaže in odgnal na policijsko postajo. Sodnik Schulman je tega nasilnega kaznoval le z deset dolarji denarne globe.

SLEHERNI STAVKOKAZ V INDIANI IMA STRAŽO 50 VOJAKOV!

Brazil, Ind. — Dvajset mož je pričelo kopati premog v dveh odprtih luknjah v bližini tega mesta—in zaradi teh dvajset stavkokažov tabori v tukajšnjem okolišu tisoč vojakov državne milice. Sleherni stavkokaž ima torej 50 vojakov, ki ga čuvajo, da se mu ne zgodi nič žalega. Toda premo-ga, ki ga je narila dvajsetorica v zadnjih treh dneh, ne morejo odpeljati niti nikamor, ker je provizorični železniški tir tako slab, da se moštvo železnice ne upa voziti po njem.

PREDSEDNIK SE OBRNE NA KONGRES ZA POMOČ.

NJEGOVA SREDSTVA ZA IZRAVNAVANJE SPORA SO IZCRPANA!

To povzroča sopot nova ugibanja.

Washington, D. C. — Predsednik Harding se obrača na kongres za izravnavo rudarske in železničarske stavke. Tako se tola-mači njegova želja, da zbornica ostane v rednem zasedanju po kratkem odmoru prihodnji torek. Obvestilo o tej želji je že prejel kongresnik Mondell, vodja republikancev večine v zbornici.

Ta želja povzroča različna ugibanja. Poročevalci velikih dnevnikov menijo, da so predsedniku pošla vsa sredstva, s katerimi je mislil povzročiti spravo, ne da bi dosegel kakšen uspeh. Silijo se tudi druge sugestije. Na pr. da se je predsednik že naveličal posredovanja s dobrimi besedami in da se zdaj pošlji "gorjače". To je tako tolažiti, da bo vprašal kongres, da ga pooblasti, da prevzame železnice in rudnike. Drugi zopet menijo, da vpraša kongres, da spremeni transportni zakon, da bo železniški delavski odbor imel pravico avtoritativno sklepati o stvareh kot so na pr. starostne pravice.

Železničarji pravijo, če predsednik prevzame le del železnice, da se ne povrnejo na delo. Ako pa predsednik prevzame vse železnice, se vrnejo na delo pod pogoji, katere je predsednik objavil dne 31. julija.

Stavkujoči železniški delavci so mnenja, da lahko administracija ukroti železniške družbe, ne da bi se obrnila še zdaj na kongres za pomoč. Treba je izvesti transportni zakon do pike, pa se bodo železniški predsedniki podali. Pregledovanje lokomotiv je treba izvesti točno in zanesljivo in pokazalo se bo, v kakšnem stanju je železniška oprema in da je do petdeset odstotkov lokomotiv potrebnih popravila.

B. M. Jewell, predsednik železniškega departmanta v Ameriški delavski federaciji, izjavlja, da je organizacija prišla zbirati podatke o defektivni železniški opremi. Najmanj tisoč lokomotiv je treba popraviti vsaki dan, da bo mogoče vzdržati promet. 14,318 lokomotiv je pa že zunaj službe. To znača tri in dvajset odstotkov vseh lokomotiv v državi.

Johnston in Jewell obtožujeta, da železniški magnati importirajo stavkokaže iz Evrope. Britski delavski voditelji so se obrnili nanju, da ustavita uvažanje stavkokažev iz Britanije v Ameriko. V tej zadevi je bila obtožnica že predložena delavskemu departmentu.

Samuel Gompers, predsednik Ameriške delavske federacije, opozarja javnost, da se železniške ne-erče, množe, od kar je pričela stavka. Pri neki nesreči je bilo ubitih sedem in trideset oseb. Vzroki nesreč niso navedeni pravilno, kajti železniški ravnatelji najdejo vedno druge vzroke, nikdar pa ne poročajo, da je nezgoda povzročila slaba oprema.

NEORGANIZIRANA STAVKA.

Hammond, Ind. — Okoli tisoč dve sto jeklarških delavcev je zastavkalo pri Inland Steel kompaniji in Calumet Steel kompaniji v Chicago Heights. Drugega avgusta so zahtevali, da jim kompaniji povisati mezdo za dvajset odstotkov. Kompaniji jim nista odgovorili na njih zahtevo in delavci so zastavkali. Delavci so neorganizirani delavcem poteče nit potrpežljivosti, kadar je mezdna znižanja, da morajo stradati s družinami vred, akoravno delajo.

VREME.

Chicago in okolice: V petek oblačno in nestalno. Lahki južni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24. urah: najvišja 69, najnižja 57. Sonce izide ob 5:51, zaide ob 7:59.

ANGLIJA IN FRANCIJA SE BLIZATA RAZPOTJU.

Lloyd George in Poincare se ne moreta zediniti glede nemške odškodnine.

ANGLEŽI SE BOJE BOLJŠE VIZMA V NEMOLJI.

London, 9. avg. — Konferenca cententnih poglavarjev se najbrž razbije v nekaj dneh. Odbor veščakov, ki se posvetuje o predlogih Poincareja za nov pritisk na Nemčijo, se ne more sporazumeti. Finančni ministri nikakor ne morejo prevesti francoskega načrta za "ekonomsko anekajo" Nemčije, čeprav so se vse dan večeraj pripravili med seboj.

Poincare bi dal Nemčiji šest ali osem tednov moratorija in potem bi okupiral kotlino Ruhr. Velika Britanija se odločno protivi temu koraku, boje se, da vsak militaristični pritisk bi pognal Nemčijo v boljše vize.

Lloyd George je za moratorij, ki naj traja najmanj dve leti, tako da se Nemčija v tem času dobro odpomore finančno in gospodarsko. Italija je proti obojemu, proti dolgemu moratoriju in proti okupaciji Ruhra.

Italijanski delegatje argumentirajo, da vsi ti ukrepi so le začasna pomena, ki navsezadnje ne spreminijo položaja. Kar je treba—pravijo Italijani—je takojšnja in drastična revizija versalske pogodbe z osirom na aktualni položaj Nemčije in njeno sposobnost plačanja odškodnine; to je edina pot, pravijo Italijani.

Francosi nočejo nič slišati o kakih reviziji mirovne pogodbe. Italijani tudi predlagajo, da se imenuje mednarodni odbor strokovnjakov, ki naj pomagajo Nemčiji doseči finančno stabilnost brez kakih nasilnih metod.

Angliži so večeraj ponovno izjavili, da se strinjajo o predlogi Francije iz enostavnega razloga, ker predlogi tirajo Nemčijo v propast. Mučno vprašanje, ki vlni nad konferenco, je, dali je Francija pripravljena sama nastopiti proti Nemčiji kakor je v ponedeljek namignil Poincare, ako drugi zavezniški odklonijo njene predloge.

Lloyd George je sinoči izrazil mnenje, da je razkol v ententi ne samo mogoč, temveč neisogiben. Vest o tej Georgevi izjavi so iskaknili francoski poročevalci, med katerimi je tudi znanl "Perrinax", politični kritik pri "Echo de Parisu."

Ministri predsedniki in vnanji ministri niso večeraj konferirali. Snidejo se šele potem, ko večški predloke poročilo o predlogih Francije. Belgijci igrajo vlogo posredovalcev med Angliži in Francozi, ker se boje razdora.

KOMPANIJSKI STRAŽNIKI SE ZABAVAJO!

San Bernardino, Cal. — Santa Fe železniška družba je dala nabit lepake, na katerih ukazuje svojim stražnikom, naj se obnašajo spodobneje. Lepaki pripovedujejo, da stražniki igrajo za denar, pijejo opojne pijače, mahajo okoli sebe s samokresi in delajo ponoči nemir. Lepak priporoča stražnikom, naj se obnašajo kot gentlemani.

Neki stavkar je pripomnil, ko je šel na lepak, da so železniški ravnatelji najbrž ponoreli, ako pričakujejo, da se bodo taki ljudje obnašali kot gentlemani, ki prihajajo iz velikomestnih sloveskih hiš.

POTRES V KANADI.

Montreal, Can. — Ob dveh sju-truh so občitji v Edmondstonu, N. B., in bližnjih mestih močan potres. Ljudje so bežali prestrašeni na ulice.

KONGRESNI KANDIDATJE MORAJO ODGOVORITI NA VAENA VPRAŠANJA.

Washington, D. C. — (Feder. Press.) — Ženska mednarodna zveza za mir in svobodo si vzela nalogo, da ugotovi stališče vseh kongresnih kandidatov glede vojne in mira. Poslala je vprašalno listino kandidatom s prošnjo, da sporoče svoja mnenja glede priznanja sedanje vlade v Mehiki in Rusiji, glede odpoklica ameriških čet s Haitija in San Dominga, pomilolčenja političnih jetnikov, znižanja apropricij za armado in mornarico, odprave vseh gospodar-skih jezo v državi in glede protinacionalnega zakonodajstva. Ženska zveza bo vodila agitacijo proti vsem tistim kandidatom, ki odgovore negativno na omenjena vprašanja.

SOVJETSKA RUSIJA BO LETOS IZVAŽALA ŽITO.

Bogata letina bo vsela ameriškim farmerjem evropski trg.

POROČILA IZ MOSKVE.

Riga, 9. avg. — Meskovski sovjetaki/listi prinašajo dolga poročila o dobrem izgledu letošnjih kmetijskih pridelkov v Rusiji. Uradnega namanila, da je lakota ob Volgi končana, še ni bilo, vendar pa je znano, da so polja ravno v volgskih provincah najboljše obrodila. Bž je tako visoka, da se najvedji človek lahko skrrije v njej. Manjka pa živina za razvažanje in stroje za mlatvo.

Ameriški farmerji, ki so lani prodali velik del svojega preostanka pomočni upravi za naseljevanje Rusov, bodo morali letos iskati drugi trg. Sovjetaki uredniki v Moskvi napovedujejo izvoz žita iz Rusije to leto. Sovjetska vlada namerava prodati na tujem preostanek pridelka, katerega vzame v obliki davka. Kmetje, ki imajo bogato letino, se ne bodo branili davka v žito. Dalje bodo kmetje vrnilli vladi posojeno žito za seme in prehrano, katerega je vlada kupila v Združenih državah za deset milijonov dolarjev na temelju pogodbe s Ameriško pomožno upravo.

Na ta način bodo imeli sovjeti svrhane žitnice in če ga hočejo izvažati na tuje, bodo postavili nižje cene in lahko konkurirali s Ameriko.

KAKO "NADEBUDNI" SINOVCI ZAPRAVLJAJO SADOVE DELE!

Šišlec iz življenja parasitov.

Chicago, Ill. — Tony Plavin, izvošček, je zaprisegel tiralnico proti John R. Cudahyju, sinu pokojnega milijonarja in mosarskega magnata John Cudahyja, ki se zdaj nahaja v bolnišnici, ker se mu "odpovedali šivel".

Plavin izjavlja, da mu je Cudahy dolžan \$270, ker ga je vozil v avtomobilu devetdeset ur. Poleg mu je posodil še \$111. Plavin pravi, da je dobil svojega pasasirja v Ritz-Carltonovi kavarni in ga je imel odpeljati v hotel Edgewater Beach. Na potu tje je pa Cudahy "zbolel" in odpeljal ga je v bolnišnico.

To je skrajna povesti, kaj se skriva pod to skorjo, pa lahko vsak šitatelj sam ugane.

STRELA JE UDARILA V LETALO.

Montreal, Can. — Kapitlan J. H. Tadhope se je nahajal pri High Riverju 4,000 čevljev nad Skalnatim gorovjem, ko je strela udarila v njegovo letalo. Postal je nezavesten, letalo je pa počasi drčalo proti tlu. Ko se je nahajal še tri sto čevljev od tal, je prišel topet k sebi. Ustavil je drčanje proti zemlji—in v smrt.

POTRES V KANADI.

Montreal, Can. — Ob dveh sju-truh so občitji v Edmondstonu, N. B., in bližnjih mestih močan potres. Ljudje so bežali prestrašeni na ulice.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
 LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.
 Redna članarina: Zvezne države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
 2857-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
 Organ of the Slovene National Benefit Society.
 Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.
 Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

Datumi v oglasu n. pr. (Julija 21-22 poleg vsakega imena na naslova pomeni da vam je s tem dnevom potekla članarina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

KJE SO VZROKI?

Sidney Anderson, predsednik skupne poljedelske preiskovalne komisije, ki jo je imenoval kongres, je dognal, da je konzum pšenice na leto in osebo padel v letu 1920 na 4.6 bušljev, medtem ko je v letu 1919, v katerem so delavci še precej dobro delali, znašal 6.9 bušljev na osebo.

Kongresnik Anderson je toraj dognal, da se je konzum pšenice znižal za 33% odstotkov ali za 230,000,000 bušljev pšenice.

Zakaj tako? Ako delavec ne zasluži denarja, da prehranjuje sebe in svojo družino pošteno in po človeško, tedaj mora stisniti večkrat pas, kadar prične godrnjati njegov želodec. On vstaja brez zajtrka, pa tudi hodi spat brez večerje. Zgodi se tudi, da se samo napol naje, mesto da se nasiti. Z njim je ravno tako kot s farmerjem. Ako farmer spravi svoje produkte dobro v denar, je vsega dosti pri hiši. Ako ne dobi trga za svoje produkte, tedaj si mora povsod pritrgovati.

V letu 1920 je bila največja depresija v industriji. Velebizniški privatni interesi so trgali mezde in zapirali tovarne. Več ko pet milijonov delavcev je bilo v jeseni brez dela, drugi so zopet delali za znižano mezdo. Poledica tega je bila, da so delavske družine konzumirale manj pšenice kot v letu 1919, ko še gospodarska kriza ni bila razvita.

Za farmerje pomenijo nizke mezde in krize v industriji veliko izgubo. Farmerji so prodali 230,000,000 bušljev manj pšenice, kot v prejšnjem letu. Domač trg za pšenico je bil ubit, ker delavci niso imeli poštenih mezd, ali so pa bili popolnoma brez zaslužka. Farmerji so pridelali pšenico, toda zanjo ni bilo kupca. Delavec, naravni odjemalec poljskih produktov, je bil brez sredstev, da jih kupi, ali je pa moral štediti z njimi, da se je za silo prebil skozi krizo.

Andersonova preiskava nam pa pove še nekaj drugega. Ako bi imeli pametno urejeno gospodarstvo in bi bila produkcija zaradi profita odpravljena, tedaj bi ne bilo treba iskati v tujini trgov za domače poljake pridelke in industrijske produkte. Vse bi konzumirali doma. Ali v sedanjem gospodarstvu je tako, kakor da bi široka reka ločila farmerje in delavce, prek katere vodi most in prek katerega morata delavec in farmer nositi svoje produkte, da jih izmenjata. Sredi tega mostu pa sede posredovalci, ki zahtevajo mostnino od delavca in farmerja, ako hočeta zamenjati svoje produkte. Ako ne plačata mostnine, ni izmenjave, farmer ne najde trga za svoje poljake produkte, delavec pa ne za industrijske. To je slika sedanjega gospodarstva, ki uči, da je treba odpraviti parazitski razred, ki pobira mostnino in farmer in delavec bosta našla najboljši trg za svoje produkte.

Delavci potrebujejo poljake produkte za svojo prehranitev in nekatere sirovine, ki prihajajo iz farmerskih rok, da jih spremene v dovršeno industrijsko blago. Na drugi strani pa farmerji potrebujejo obleko, obučo, razne stroje in sto drugih neobhodno potrebnih industrijskih produktov, da lahko obdelujejo polje in žive, kot se spodobijo za ljudi.

Iz tega sledi, da so z gospodarskega stališča interesi farmerja in delavca enaki. Oba delata in proizvajata s svojim umom in rokami, a oba izkoriščata edenisti parazitski razred.

Farmerju ni pomagano, ako mu polje najlepše obrodi, ako ne more dobiti dobrega trga za svoje produkte. Ravno tako pa ni pomagano delavcu, ako izdelata na dan deset parov čevljev ali jopičev, ako ni zanje kupca.

Farmer in delavec morata logično pomagati drug drugemu v vseh bojih proti njunim izkoriščevalcem, dokler ni izkoriščanje človeške delavne sile odpravljeno v človeški družbi in uvedena blagovna produkcija in distribucija zaradi ljudskih potreb. Njih edini pravi nasprotnik je kapitalistični razred. Drugega sovražnika nimata. Vsi drugi nasprotniki so le dozdevni, ali so pa izrodki sedanjega kapitalističnega družabnega reda. Kadar pade kapitalizem, odpadejo tudi ti izrodki.

JAVNA GOVORNICA.

Iluzori članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Pittsburgh, Pa. — Delavske razmere so srednje, delo se dobi, plače pa so majhne: od 90 do 40c na uro. Dosl tovarna je omejilo obrat, čemur sta vzrok premogarska in železničarska stavka.

Z naprednostjo in naše nasebne se ne morem pohvaliti, ker je ni. Napredujemo v gotovih ozirih — navdoli. Glasni smo le ob gotovih slučajih pri korozor piv ali kaj podobnega in takrat debatiramo o vsakodnevnih rešeh. Ko se utrudimo od glasnega debatiranja, pa zopet smo v zopet smo prijatelji. Deklet je tu bolj malo, na vsako bi menda prišlo po deset fantov, zato pa dobro prebirajo in vsaka hoče imeti lepega in mladega, pa tudi bogatega fanta.

Steber slovenskih pečlarjev se je stresel in padel v zakonski jarem. Zato pa tudi ni njegovi prejšnji sovražniki gledamo čez "fenc", kje bi utrjali cvetko. Nekateri so srečni, drugi pa nesrečni; med druge spadam sam. — John Ban.

Trinidad, Oolo. — Rojaki izrom Unije bi lahko mislili, da smo že vsi pomrli v Trinidadu ali pa da so nas "rangerji" pogladi odhod, ker tako malokdaj pride od nas glas v javnost. Stavka pri nas poteka mirno dalje. Kar nas je stavarjev, se držimo precej dobro, nekaj nas je nastanjenih po raznih nasebinah okoli Trinidadu (pa ne v Rockefellerjevih stanovanjih). Kakor hitro je prišla stavka dne 1. aprila, so nas prišli obvestiti kompanijski hlapeci in superintendent, ako žočemo iti delat, da moramo in stanovanj. Šli smo ven in tako dali prostor najetelem, katerih je toliko v Trinidadu, da prihaja kar vzduh iz kompanijskih kemp. Največ jih je v Delagui, Morleyju in na Primeru in tudi lepega stevila Slovencev ne manjka med njimi. Po vseh C. F. & I. kempah so ti Rockefellerjevi hlapeci. Ako srečam takega človeka, mu pravim o stavkovnem položaju in pomenu sedanje stavke; vprašujem ga, zakaj bi tudi on ne šel iz kompanijskih stanovanj in se pridružil nam stavarjem, da bi ne pripravil bliča, ki ga bo pozneje tako kruto tepel, toda na vse tako prigovarjanje in pojasnjevanje me samo debelo gleda, potem pa se začne igovarjati, da bi on šel, ali drugi nočejo na stavko. Radi njega da bodo lahko stavko dobili. Seveda jo bomo dobili, toda vsak najetele le podaljšuje stavko, morda za eno uro, drugi da dve itd. Če bi jih bilo samo par ducatov, bi jo niti ne podaljševali, tako pa je daljšajo čezdalje bolj.

Ze od mnogih sem čul, da jih nikdo ni povzal na stavko dne 1. aprila. Lepaki so bili povsod nabiti in organizatorji so šli po vseh hišah napovedovati ljudem stavko. Tako je bilo tu v okolici Trinidadu. Po dvakrat v enem mesecu so jih zvali na plano in nosili so lepake po njihovih stanovanjih. Rudarji v Walsenburgu in tamkajšnji okolici so se odzvali in z upanjem ter veselji čakajo dneva, ki ni več daleč, da bodo njih kakor naše zahteve izpolnjene, a vi v Delagui, Morleyju in Primeru, se še niste odzvali. Še je čas, da greste na stavko, da vas sprejmemo kot brate. S tem delom si sebi trgate kruh. Ali ni lepše delati po \$7.75 na dan kakor za \$6.25, katera mezda pa je sploh dvojnjava, kako dolgo bi ostala, če bi podlegli.

Od marsikaterega sem tudi že slišal, če bo tu unija zmagala, da bo šel pa v drugo državo, kjer ga ne bodo poznali. O, da, povsod vas bodo poznali. Tudi tam, kamor boste šli, so lokalne unije. Ali ne veste, da je 675,000 rudarjev v stavki? Unija je razprežena že povsod, zato ne bo prostora nikjer za vas. Čas je torej, da tako delo opustite in stopite v naše vrste.

Rojake po širni Ameriki opozarjam, da pazijo na take ljudi, ko bo zmaga naša, homo že vedeli postopati s tu ostalimi, ki so med stavko delali. Potem gotovo ne bodo več govorili med seboj kot sem jih slišal sedaj, ko so se izrazili, da se je boljše držati za J. D. Rockefellerjeve hlapece kakor pa iti na stavko. Oni ne vedo, če bi ne bilo unije, da bi nalagali voz premoza za 25c in bi ne dobil po \$1.50 ter po \$2.50, kot imajo sedaj. V tem vidijo, koliko jim unija neosrednjo koristi, toda ne zmebijo se zanje in njena vabila. Že trikrat so bili pozvani v Primeru, pa se niso odzvali.

Društvo št. 373 SNPJ se je rav-

nalo po pravih napram svojim članom. Opravljanje dela med stavko prepevdujejo pravila, zato pa so bili izključeni, vai tisti, ki se delajo. Izključeni so nato sklicali sejo, kateri je predsedoval superintendent družbe, Mr. Baker. Izdelali so neko resolucijo, da mora jednota vas sprejeti nazaj ali pa jim izplačati posmrtnino. Najeli so kompanijskega advokata, ki je baje nekaj vložil zoper jednoto, o čemur pa se ni več ne slišal.

Po mojem mnenju ne samo ti nekdanji člani, vai oni, ki garajo sedaj za Rockefellerja po rudnikih, so potrebni, da bi dobili posmrtnino. Sploh dvomim, če je kak zaveden delavec, da bi bil o njih drugačnega mišljenja. Za njimi bi tudi ne bilo zavednim delavcem žal, same C. F. in I. kompanija bi točila za njimi krokodilove solze.

Pustite torej delo takoj vai tisti, ki ste še ostali zvesti Janesu Rockefellerju, da se vas ne bodo aramovali rojaki, ki bodo po končani stavki izvedeli za imena vseh. — Pozdrav stavarjem in stavaricam širom Amerike. — Stavar.

Cleveland, O. — Od nekega prijatelja iz Pennsylvanije sem dobil pismo, da je slišal, da jaz začesa stavke opravljam delo kot stavkokas, kar mu je baje povedal neki Peter, ki me je videl pri opravljanju takega dela. Petra bi prosil, da bi tudi dal v javnost, kje me je videl opravljal tako delo. Jaz ga nisem opazil, mogoče pa se ga je Peter ustrašil, ko ga je videl. Jaz vidim tu vsaki dan na tisoče ljudi, pa jih ne razločim, ali so Petri ali Pavli. Peter naj nikar ne misli, da sem doma iz one vasi, kjer so dosegli rekord v najeteštvu. Kot stavar sem moral iti po svetu brez domovanja in vsakih sredstev.

Da ne bo torej kdo dvomil glede mojega današnjega dela, povem na kratko. Meseca aprila sem stopil v stavko in bil sem med stavarji do 28. maja v Westmorelandu countyju, potem pa, kakor sem že omenil, sem moral brez domovanja odpotovati po svetu.

Dne 28. maja sem bil že v Clevelandu, O., kjer sem bil brez dela do 10. junija. Tedaj sem prišel delati v tovarni Atlas Bole Co., katere delo je bilo tudi kratko. Kakor hitro je tovarniški ravnatelj saduhal, da sem stavar iz premogorova, me je odalovil in od tedaj sem zopet brez dela.

Vrnem se torej zopet h Petru, ki takaj v javnost neresnične vesti. Brez denarnih sredstev sem, toda če mi more kdo dokazati, da sem za čas sedanje stavke prijel za kako stavkokaško delo, mu jamčim, da dobi petindvajset dolarjev nagrade. Bil sem doselej na poštenih potih, zato sem upravičen braniti samega sebe.

Pozdravim vse stavarje, posebno one v westmorelandskem okraju. Držite se trdno kakor doselej in zmaga bo gotova. — Anton Maslo.

Izobrazba delavcev v Mehiki.

Poroča F. W. Leighton, korrespondent F. P.

Mexico City, Mehika. — Desettisoč delavcev, učiteljev in šolskih otrok je bilo pogoošenih nekega dne zadnji mesec na stroške predsednika Obregona in mehiške vlade. Gostija je bila ob priliki otvoritve novega poslopja, ki ga je dal postaviti department javne vzgoje.

Jose Vasconcelos, minister vzgoje, je dejal v kratkem govoru, da palača ni posvečena izobrazbi le nekaterih, temveč vse ljudske mase, predvsem pa delavcem. Bodoča kultura Mehike je kooperativna kultura — je rekel minister — in Mehika se čuti srečno, ker je geografsko spajalnice svetovnih narodov in tradicij: orientala, Evrope in treh Amerik.

Otvoritve je bila zelo imponantna. Dijaki s konservatorija se igrali v družbi z Narodnim simfoničnim orkestrom Berliozov "March Heroica" in Wagnerjevo koračnico iz "Tannhausera"; 3000 učenk je pelo popularne narodno mehiško pesem "La Despedida" in mešan delavski zbor, ki ima 3000 pevcev in pevki, je pel "Dolores Hay". Delavski zbor žigar člani, čeprav trudni in slabo oblečeni, se zbirajo vsak večer v dvajset središčih mesta in se z največjim navdušenjem vadije v petju pod vodstvom učiteljev, ki jih brezplačno daje department ljudske vzgoje — je

naředil najboljši vtis in ob zaključku je 7000 pevcev — delavcev in šolarje — zapelo mehiško narodno himno.

Gostija, ki se je vršila na ogromnem notranjem dvorišču palače, je bila kooperativna prireditelj pod direktivo Elene Torres, katere dnevna naloga je, da preskrbi 9000 brezplačnih zajutrkov revni šolski deci v mestu. Učence gospodinjke šole so imele v rokah kuhinjo in postrežbo gostov. Sedemsto delavcev, ki so leto dni gradili poslopje, je bilo tudi med gosti, in sicer so imeli častne seđe.

V palači so pisarne departmenta za ljudsko vzgojo, normalna, primarna šola za učiteljskince in moderna knjižnica z 10,000 zvezki. Dalje so prostori za dijake, ki se zanimajo za filatelijo (zbiranje poštinih znamk, fotografije in risanje zemljevidov); nadalje je velika dvorana za godbene koncerte, druga dvorana za telovadbo in veliko kopališče za moške in ženske.

Poslopje je prava dika stavbniške, kiparske in slikarske umetnosti. Ob glavnih stopnicah so kipi in slike, ki predstavljajo spretnembe v mehiškem življenju od tropične gladine do ledene vulkanične višine. Minister Vasconcelos je dejal poročevalcu Federated Pressa: "Vseah so bile prireditve te vrste privatna zadeva uradnikov in generalov, ljudstvo je pa znanj s ceste gledalo na bleščeče uniforme in poslušalo aristokratsko godbo. Mi pa smatramo, da je to ljudska zadeva. Delavci, ki so ustvarili zgradbo, so upravičeni, da jo tudi otvoro med petjem delavskih zborov. Narodne pesmi Mehike, ki jih peje zbor 3000 članov, so pesem ljudstva. Današnja prireditve je simbol naše hodočnosti."

Kultura Hetitov.

Domovina Hetitov, ki je bila Evropejem in sploh vsakomur dolgo časa nekaka uganka, je vsled mnogih odkritij postala bolj znana. Po razvlinah, ki so jih odkrili, in mnogih najdbah, so dognali raziskovalci, da je bila dežela tega malaga naroda že pred davnim kultivirana. Nedačleč proč od Angore v Mali Aziji pri mestecu Boghazkoy se razvalina nekdanjega glavniaga mesta rodu Hetitov, katerega so domalega raziskali zgodovinoslovci neko nemške družbe, ki je na raziskovanju v Mesopotamiji in Egiptu. Dolgo časa je bilo vsako raziskovanje sploh nemogoče, sedaj pa je ista družba izdala obkorno poročilo o doslednem raziskovanju, ki se deloma tudi peča s zgodovino, kulturo in socialnim življenjem starega rodu Hetitov.

Gospodarsko je bil ta narod po sodbi raziskovalcev zelo napreden in imel dobro urejena svoja nasebišča. Ne samo po mestnih razvalinah, tudi po izkopinah na deželji, se da soditi, da je bila tudi dežela obdelovana precej na umeten način. Po deželji so našli ostanke nekdanjih vodnih strug, s katerimi so napeljavali vode v suha polja, razne vodne rezervacije. Mesta so bila daleč naprej v ekonomskem življenju od mest drugih narodov. Po izkopinah so raziskovalci dognali, kako izpopolnjeno so bile delavnice Hetitskih meštanov. Lepo urejena kuhinja, kladnice, pivovarne, kovačnice, čevljarne in delavnice nešteti drugih obrti so še precej dobro ohranjene.

Po spisih, ki so jih našli med izkopinami in jih raztolmačili, se da posneti, da je ta narod imel kralja, ki je bil absoluten gospodar in on je bil lastnik vseh večjih delavnic. Konkurence ni trpel v svojem kraljestvu, ker je strogo kaznoval vsakega obrtnika, ki je kupil blago za izdelavo iz druge dežele. Tako je bil na primer čevljar strogo kaznovan, ako je kupil usnje iz druge dežele. Vse je moral kupiti iz kraljeve usnjarne, kjer je bilo valed tega tudi usnje primeroma cenejše. Po pisavi sodijo, da je bil rod Hetitov na najvišji stopinji kulture za časa Babiloncev (9. stoletje pred Kristusom).

Po vsem se lahko sodi, da je v kraljestvu Hetitov vladal kapitalistični sistem, ki bi se prav lahko primerjal s današnjim v modernih kapitalističnih državah. Narod je imel svoje velike trgovce, med katerimi je bil največji trgovec in kapitalist kralj sam. Veliki trgovci so lahko trgovali s trgovci drugih narodov, mali pa niso smeli. Tudi vse varstvo je kralj nudil velikim trgovcem z drugimi rodovi. Tudhalijah III., kralj Hetitov je imel v kralju in spleh trgovcih

Asirije svoje nepremagljive nasprotnike. Asirski narod je bil močnejši in v boju se niso mogli Hetitje meriti z Asirci. Kralj pa je bil svet in trgovsko nadarjen, pa je bil kraljem in trgovali sosednjega Amurrujevega kraljestva v Srednji Siriji sklenil trgovsko pogodbo, po kateri so trgovci obeh rodov s kraljema na čelu blokirali vso trgovino z Asirci. V kraljestvo Hetitov in Srednje Sirije torej ni prišel noben trgovali predmet iz Asirije in tudi prodali niso nisošar trgovcem Asirije.

Našli so neko dolgo pisano plaščo, na kateri so odredbe kralja. Zupan, ki je bil izvoljen od ljudstva, je bil takorekto le figura, kajsi po raztolmačenju onega spisa je razvidno, da je moral biti pokoren zapovednik kralja. Ljudstvo je po onem odloku kralj kaznoval, da je moral plačati v obliki, živini in poljakih pridelkih neko kazen, ki je zadelava vse prebivalstvo. Z vojaško silo so iztirjevali globo, kateri se ni mogli nihče ustavljati.

Vojaštvo je bilo v državi Hetitov dobro izveščano in je bila organizirana stalna armada. Armada je služila za varstvo kralja, pobiranje globo in zoper napada od zunaj. Če je kralj hotel kaznovati nasebino mesto ali celi del pokrajine, je poslal v kraj vojaštvo in odredil rekvizicijo. Najvišjo oblast je imel kralj, kateremu je moralo biti podložno od podkralja pa do najnižjega čevljarja vas. Poleg njega je bila dvokovčevina, ki je tudi imela priličen tako nalogo kot kraljevo vojaštvo. Svečeniki kakor vojaki niso smeli lastovosti zasebnega premožja.

Vojaški poveljniki, slušabniki kralja in vsi, ki so produrili, so imeli plačo za svoje delo, ki se je uravnala po njihovi stopinji. To je bil torej precej različen rod od sodobnih Babiloncev, Asircov ali katerega drugega rodu, pri katerem ni bil uveljavljen tak sistem. Mogoče je ravno to tudi vplivalo na prebivalstvo, da je bilo toliko bolj delavno in je rod napredoval v gospodarskem življenju. Vse to se da posneti po spisih, ki so precej dobro ohranjeni.

Narod Hetitov je tudi imel svoje pisatelje in pisateljice, ki so živeli v posebnem delu dežele. To je bila menda še najbolj sploštevana kasta, ki je tudi največ storiča, da so postali Hetitje znani po več desetletjih in tedanje družabno življenje spravila v spisa, ki so še danes zelo dobro ohranjeni. Literatura je bogatejša kakor kateregakoli sodobnega in posejnih rodov.

Kratkočasnice:

Galantno. — Ona: "Če bi ti pustil odbriti brado, bi izgledal mnogo mlajši." — On: "Škoda, da je ti nimaš."

Taiko ga je razlaliti. — Včeraj vem rekel Čebulskemu, da za njegove pojedine pridaje sami norci in danes sem dobil od njega povabilo, naj pridem k njemu na večerjo. Kako taiko je tega meša razlaliti!

Moj sin je medicinos in se sedaj uči v šoli o spolni vadi. Pred kratkem sem ga našel v ljudskem vrtu s živahnim kričjo. Presenečen sem ga gledal, ko mi se odgovora ni hotel dati, potem pa je rekel: "Pusti me no, saj vidiš, da je to šolska vaja."

Lekarnarjev pes je ugrizel zasebnika Jožeta. Mož je tožil za odškodnino. Srečal sem ga kmalu po razsodbi in ga vprašal, kako je kaj izpáda tožba. Ven žalosten je odgovoril: "Nikakor bi ne mogel verjeti. Lekarnar je najel advokata, ki je celo dokazal, da sem jaz ugriznil psa."

Judovski operni pevec je bil angažiran pri opernem gledališču pod pogojem, da se pusti krstiti. Prvo se je branil temu, potem pa mu je ravnatelj gledališča brojavil: "Angažiranje je brez krsta nemogoče. Prosim odgovor: za krst pripravljen ali ne, s pojasnilom ali katoliško ali protestantsko."

Pevec je odgovoril: Za krst pripravljen, konfessija pa naj bo po mojem.

Nova koča. — Pozimi so mu ozeble roke, ko je nastopilo toplejše vreme, mu je prišla odpadati vrhinja koča. Srečal sem ga za estri in mu stisnil roko, da so ostali kosci kože v rokah. "Kaj pa imaš na rokah!" sem ga vprašal. "Levim se, novo kožo bom dobil." — "Poyed! To bo pa prenete drugo."

Naročila "Prosveta" valoma sorodniku ali prijatelju v stari domovini.

PASAZIRJI SE ZOPET VOZILJO STLAČENI KOT SARDELE.

TO POKAZUJE, KAKO POTREBNO JE POBBINJENJE CESTNIH ŽELEZNIC.

Dokler cestne železnice ne bodo poobinjene, ne bo odpomoci.

Chicago, Ill. — Ljudje v Chicagu se zopet vozijo v vozovih cestne železnice natiščeni kot sardele v školji, družba pa zahteva od vsakega pasazirja sedem centov voznine, ako ima sedež ali če vsi na jermenu in se guglje semintje, kakor frs na močvirju, prek katerega tuli vihar.

Šest dni je trajala stavka, akoravno je bilo jasno kot beli dan, da je prvi dan stavke, da bodo službeni sprejeli predloge za izravnavo stavke, katere so se družba ebotaljvala sprejeti skozi šest dni.

Po novi pogodbi prejmejo uslužbeni, ki opravljajo službo v delev na vozeh, sedemdeset centov na uro. Stara lestvica je doletala osemdeset centov. Zakaj je družba vtrajala trmoglavo skozi šest dni pri zahtevi, da morajo uslužbeni plačila na uro, je uganka vsem, ki nimajo stika z notranjim krožkom cestnoželezniških magnetov. Delavne razmere, kot osemurni delavnik, odškodnina za čezurno delo itd. ostanejo, kot so bile uvedene pred stavko. V novi pogodbi je ostala še točka, po kateri se lahko odpove pogodba na trideset dni. Uslužbeni so protestirali proti tej točki, da pride v novo pogodbo, ker brani družbo.

Jasno je kot beli dan, da ne bo miru, dokler mestne železnice ne postanejo občinska lastnina. Dokler bodo gospodarili na njih privatni interesi, ki imajo svoj glavni stan v Wall Streetu, bo ljudstvo vedno izpostavljen neprilicam. Enkrat bo družba zahtevala povišanje voznine, po poteku pogodbe bo pa zopet zahtevala tako visoko znižanje mazde in poslabšanje delavnih razmer, da bodo uslužbeni zopet prisliljeni itrajkati, ako ne bo postali pokorni sluge cestne železnike družbe. Proti tem likanjam od strani privatnih interesov je odponošč v poobinjenju cestnih železnice. In zdi se, da je prav zadnja nesramna zahteva, ki je povzročila stavko uslužbenec, odprla na tisoče ljudem oči, da se morajo cestne železnice poobinčiti. Ako bo pa železnika družba nagajala poobinjenju, tedaj je čas, da mestna občina zgradi svoje cestne železnice, cestnoželezniko podrtijo pa prepusti gospodarju v Wall Streetu.

PROMETNI USLUŽBENCI ZAHTEVAJO ODSTRANITEV MILICIE IN JOLIEta.

Milicari so pomoči v smoti streljali na prometne uslužbenca.

Joliet, Ill. — O polnoči so pričeli stavkati prometni uslužbeni: sprevozniki, strojevodje, kurjaci, zavirači, premikajči itd., zaposleni pri Elgin, Joliet in Eastern železnici, katerih je okoli 1.300, da protestirajo proti razpostavljenju milicarskih straž okoli posostva železnike družbe, ki so poneli streljati na prometne uslužbenca.

Prometni uslužbeni so imeli zgodaj zjutraj shod in so obvestili ravnateljstvo železnike družbe, da zastavkajo, ako se ne odpokličejo milicarske čete. Družba ni odgovorila svojim uslužbencem, ampak je apelirala na podpolkovnika Nelsona Morrisa, mesarskega magnata v Chicagu, ki je odgovoril železniki družbi, da se ravna po poveljih svojih višjih.

Prometni uslužbeni so izjavili, da nimajo nič proti, ako se milicarske čete v potrebi, ampak nikakor niso pri volji izpostavljati se kroglam milicarjev, kadar delajo. Okoli dveh ponoči so naenkrat pričeli padati strelji. Krogle so frále mimo uslužbenec, ki so bili ponoči na delu. Nekateri prometni uslužbeni so komaj odskočili zdravo kožo.

PROCES V MOSKVI JE KONČAN.

Štirinajst socialistnih revolucionarjev obsojenih na smrt.

Moskva, 9. avg. — Obravnava proti 34 socialistnim revolucionarjem, ki je trajala dva meseca, je bila sinoči končana. Štirinajst glavnih obtožencev je bilo obsojenih na smrt. Med obsojenci so tudi trije informatorji, ki so nastopili kot državne priče, proti svojim bivšim tovaršim. Trije obtoženci so oproščeni, sedemnajst je pa obsojenih v zapir od dveh do deset let.

Revolucionarno sodišče je prigodilo centralnemu izvrševalnemu sovjetskemu odboru, da naj pomilosti tudi ostali enajst obsojencev, ako socialno-revolucionarna stranka prenha s svojim protirevolucionarnim gibanjem; v nasprotnem slučaju bodo obsojenci umrli.

Med na smrt obsojenimi socialistnimi revolucionarji so tudi tri ženske, in sicer Evgenija Rattner, Helena Hanova in Lidija Konoplova. Rattnerjeva je med obravnave večkrat izjavila, da ne priznava sodišča. Konoplova je priznala, da je bila najeta, da umori Lenina. Vsi obsojenci na smrt so člani izvrševalnega odbora socialno-revolucionarne stranke in glavni voditelji sarotniškega gibanja proti sovjedom.

Obtoženci so po razglašenju obsojbe vpirarili burne demonstracije in obtožili sodnike, da so morali.

Proces proti socialistnim revolucionarjem je pričel 8. junija. Obtožnica se je glasila, da so obtoženci pomagali ameriškim, angleškim in francoskim četam v Arhangelsku in v drugih ekspedicijah, da so pomagali belim četam Kolčaka, Denikina, Petljura, Bakoviča, Juđeniča in Vrangela, da so ubili v Petrogradu dva sovjetska komisarja Urickega in Voložarskaja, da so strigli po življenju Lenina, Trockija in drugih vodilnih komunistov in da so izvršili še nekaj drugih protirevolucionarnih in izdajških činov. Večina obtožencev je s ponosom priznala krivdo in nekateri so pred sodniki izjavili, da bodo nadaljevali boj proti sovjedom, ako bodo še kdaj prošli. Voditelji obtožencev so od začetka procesa trdili, da niso odgovorni za svoje čine sodišču, temveč zgodovini in svoji lastni vesti.

Sledi so obsojeni na smrt: A. Getz, predsednik centralnega odbora stranke socialistnih revolucionarjev in oqebni prijatelj Kerenskaja.

Dimitrij Konajki, tajnik odbora in vodja teroristov.
Lev J. Gvarstein, M. A. Lelkatsch, N. N. Ivanov, Dimitrij Rakov, Florijan F. Fedorovič, Mihael A. Veditjanin, Mihael J. Hendleman, Sergej V. Morosov, Nikolaj Arsenijev, Gregorij M. Rattner, Evgen Kimofijev, Evgenija Rattner.

TRGOVSKE KORNICE PODPIRA ŽELEZNIŠKI MAGNAT.

St. Louis, Mo. — Tukašnja trgovska zbornica je sprejela resolucijo, v kateri izrekta, da se strižna s stalnicem, ki so ga zavzeli železniški ravnatelji in izjavljajo, da ne priznajo stavknožim železnikarjem starostnih pravic.

ZNANSTVENA EKSPEDICIJA ODPOTUJE V ARGENTINO.

Chicago, Ill. — Profesor Elmer S. Riggs, kurator paleontologije (nauk o predpotopnih bitih), odpotuje s tremi pomočniki v oktobru v Buenos Aires, da išče ostanke živali, ki so živele pred 550.000 do 2.000.000 leti. Ekspedicijska četa ne v Argentini do pet let. Znanstveniki pričakujejo ed te ekspedicijske velika odkritja.

Vodja fašistov je odredil demobilizacijo.

Rim, 8. avg. — Benito Mussolini, vrhovni vodja fašistov, je večkrat hujševno poslal vse krajevne fašistične poveljajke, naj prenehajo z vojno proti socialistom in komunistom. Vsi sto oseb je mrtvih in na tisoče ranjenih v raznih mestih severne Italije, kjer so vrnile krvave bitke med fašisti in delavci sedanjih osem dni. Materijalna škoda, katere so naredili fašisti, znaša milijone lir.

Je ni nihče streljal. Tiralnice bodo zaprisežene takoj po končani arliškooperativni obravnavi.

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press).

Bojeviti stavkocani. Skebi v železniških delavnicah v San Francisco so ustanovili "kompanijsko unijo" in zagrozili stavkarjem, da bo njihova organizacija napadla delavski dom in "počistila s stavkovnimi stražami."

Stavka mornarskih delavcev na Velikih jezerih visi na niti. Tajnik za dele Davis še trudi, da bi odvrnil stavko, toda voditelji delavcev pravijo, da ne bo imel uspeha. Lastniki parnikov so tako arogantni, da nočejo nič slišati niti o razsodilu. Parniški magnetje so v enem letu trikrat znižali mezde mornarskim delavcem in uvedli dvanajsturni delavnik, oziroma 84 ur dela v tednu. Okrog 12.000 delavcev se pripravljaja na štrajk.

Farmaraka — delavska liga v Oklahomi, ki je izvajala veliko zmago pri primarnih volitvah zadnji teden, je dobila vse glasove katoličanov. Za to pridobitev se ima zahvaliti Kukulukaklanu, ki je vmešal versko vprašanje v politično kampanjo. Liga je postavila svoje kandidate na demokratsko listo in J. C. Walton, šupan v Oklahomi Cityju, je bil nominiran kandidat za gubernorja z 50.000 glasovi vešine.

Generalna stavka mornarjev je na vidiku v Franciji. Unija francoskih mornarjev je glasovala za splošno stavko na vseh francoskih parniških, ako vlada ne umakne svoje neredbe za odpravo osemurnega delavnika. Rudarji v Franciji so sklenili podprati mornarje in so informirali parlament, da zaštrajkajo, ako se zbornica dokaže osemurnega delavnika in šeniza mešje.

Okraina organizacija rudarjev št. 15 v Misouriju je pozvala gubernorja Hydeja na javno debato glede premogovnega položaja v državi. Hyde je eden izmed tistih gubernorjev, ki so odobrili Hardingov program "kopanja premogeta pod zaščito vojaštva". Rudarji postivajo gubernorja, da naj javno dokaže upravičenost njegovega stališča.

Generalna stavka je labruhnila 8. avgusta v Lisaboni na Portugalskem. Stavka je protest delavstva proti novemu zakonu, ki je povzročil, da so narasle cene kruha in drugih živil.

Osem stavknožim krojašev v New Yorku je bilo v torek ranjenih, ko je pridrlj pred dvorano organizacije velik avtomobil s pebojniki, ki so ispraznili revolverje v množico, katera je stala pred dvorano. Dva krojaša sta smrtno ranjena. Napadalec so ubili. Voditelji organizacije sodijo, da so bili strelci najeti od delodajalcev, ki hočejo zdaj na ta način ugnati stavkarje.

STAVKOKAZ TOČI ŽELEZNIŠKO DRUŽBO ZA 800.000 ODŠKODNINE.

Kansas City, Mo. — Oifford Kiel, stavkocaz, je tožil Chicaga & Alton železniško družbo za dvanajst tisoč dolarjev odškodnine, ker so ga v Slaterju, Mo., poveljali po smoli in kurjem perju. Kiel obtožuje železniško družbo, da mu je garantirala popolno varnost in zaščito in dobro ravnanje, ako prične delati kot stavkocaz v železniških delavnicah. Bil je pa poveljan po smoli in kurjem perju in železniški agent mu je dal za prestano trpljenje le pet dolarjev.

GONJA NA TIHOTAPOE JE PODRAŽILA ŠGANJE.

Goldsboro, N. C. — Prohibicionistični uradniki so pričeli s gonjo proti tihotapeem. En tihotapec je bil obsojen na osemnajst mesecev, dva sta pa dobila po šest mesecev. Cena tihotapeckemu šganju je takoj poskočila. Nasadnje nosijo stroške le tisti, ki kupujejo šganje.

Buržoazna vlada na Bavarskem.

Berlin, 8. avg. — Bavarska ima novo koalicijsko vlado, v kateri pa ni niti enega socialistu. Bavarska je prva država v nemški republiki, ki ima docela buržoazno vlado.

Irski parlament je spet odgođen.

Dublin, 9. avg. — Parlament irske države, ki se je imel otvoriti 12. avgusta, je bil zopet odgođen za nedoločen čas vsled civilne vojne, ki še vedno šivja med svobodnodržavci in republičani.

AMERIŠKI FARMARJI V RUSIJI.

Poroča Anisa, korespondentka F. P.

Moskva, Sovjetska Rusija, 6. jul. — Skupina ameriških farmerjev iz Sev. Dakote je prišla v Moskvo. Zdravi in krepi moške. Namenjeni so nekam k Volgi, kjer bodo demonstrirali moderni način kmetijstva. Poslala jih je organizacija "Friends of Soviet Russia".

Sedem moš je v skupini, katero vodi Charles Heck, organizator Nestrankarske lige, štirje so pa še na potu v Moskvo pod vodstvom Harold Wareja, profesorja agrikulturne; seboj imajo velik tovor živil in 21 velikih traktorjev. Osem je farmerjev, eden je strojnik, potem je zastopnik družbe za izdelovanje traktorjev, enajsti je pa gori omenjeni profesor. Kar je farmerjev, so šilavi in izkušeni kmetje, na kakršne je Severna Dakota ponosna.

Govorila sem z enim teh farmerjev, ki se piše C. E. Milling, po domače Mickey Milling. Nastani se je v hotelu Lux, katerega je sovjetska vlada rezervirala za tuje. Rekel je, da se jim dopade Rusija kolikor so do zdaj videli.

"Sovjetska vlada nam je dala 20.000 akrov zemlje in naši traktorji bodo na delu 24 ur dnevno", je dejal Milling. "Upamo, da nam poljedelski komisarijat da študente iz poljedelskih šol, ki bodo s nami delali in se učili modernega farmerstva. Naš namen je, spoiliti produkcijo na veliko s izobrazbo."

Usodni škornji.

A. K. (Dalje.)

Ozi se je zopet v kot. Počiva joče tele še vedno bulji v prestrašena pastirja, ki pa se zdajci nekam zavje, spozna nevaren položaj poleg požarnega teta in takoj pobegne iz sobe. Za seboj previdno zapre vrata, da bi mu telo ne moglo slediti. Niš ved ga ne sebe, niti misliti nima časa na mraz.

Gospodar je ravnokar vstal in stopil po stopnicah v vežo. Osebn vpraša iz hiše škodivnega pastirja, kaj mu je, na kar mu pa pastir še odgovora ne more dati. Kar mimo njega hoče advijati na plano. Matjonovec pa ga prestrife in vjame v roke.

"Nikamor ni ne boš utekel; kaj si pa vzel, da se bojiš? Kar bri povej!" Trdno ga drži za roki, da ne more pastir ganiti, svijta se mu samo v rokah in vleče se gospodarja, da bi pobegnili iz hiše. Matjonovec pa čudno zdi, zato pa silil vanj, da bi povedal, za kaj je tako ostrašen.

"Tetetele je žičava... ne pppopojedo." Jeca pastir in se hoče na vsak način ispuiliti iz rok. "Tele je žvana pojedo! Priamoda! Ali se ti blede? Luna te nosi. Kakšno tele, smeje vprakuje Matjonovec.

"V hiši illezi, žičavava ppa niniinikoder ni. Sasamo nog ni pppopojajedo." "V hiši leži, pa nog ni pojedo! Kaj leži v hiši," vpraša gospodar, ki se mu zdi čudna pastirjeva prestrašenost. Gre proti vratom sobe, pastir pa ga vleče za rokav, da bi nikar ne vstopil. Hoče se prepricati, kaj je v hiši in pogleda skozi vrata.

Den je še delal nekoliko, da je lahko videl po sobi. V kotu je res ležalo slaknjeno tele, po hiši pa je vladal strašen, nered. Soba je v resnici izgledala kot bi bila ravnokar posorišče hudega boja. Poleg drugega Matjonovec opazi na tleh noge v škornjih. Kar zasebe ga, krične in tudi on se bri odmakne v vežo vrata pa skrbno zapahne.

Matjonovec hitro skoči v spalnico k šeni in ji pove, kaj se je zgodilo, da je tele počrlo Zverčevoga žvana. Ženi se zdi te skoraj neverjetno, ker še nikoli ni slišala, da bi tele počrlo šloveka, vendar se ji zdi verjetno, ko ji je Matjonovec povedal vse podrobno, kolikor je vedel, in zelo se boji.

"Kako pa misliš, da bi bilo tele prišlo v hišo", ga sprašuje, a Matjonovec ji ne ve odgovora, radi razburjenosti sploh o tem še misli ni. Medtem pa je prišel v vežo hlapec s namenom, da odnese tele v hlev. Rad bi te napravil, ne da bi ga kdo slisal in tako vedel, kako je čas varoval tele. Kakor se je lotil nepopisen strah pastirja in gospodarja, ta

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 8. aprila 1904.

GLAVNI STAN: 2887-89 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS,

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

Izvrševalni odbor:
UPRAVNI ODESK:
Predsednik Vincent Calhoun, podpredsednik Andrew Vidich, R. F. D. 7, Box 52, Johnston, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vagrish, urednik glasila Jaka Zvercova, upraviatelj glasila Filip Godina.

FOROTNI ODESK:
John Underwood, predsednik, 406 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenski, Box 578, Barborton, Ohio, Fred A. Vidar, Box 875, Ely, Minn., John Turbell, Box 181, Lawrence, Pa., John Garich, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODESK:
OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2887-89 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VEHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrusch, Box 284, Mass. Box, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: John Gröbel, 14821 Pepper Ave., Cleveland, O. Anton Salin, Box 104, Green, Kans., na Jugoslaviji, Max Hara, Box 159, Buhl, Miss., na severozahodu, Mila Zagal, 2423 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbori:
Frank Zalta, predsednik, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., Frank Semrah, 8900 Pezzer Ave., Cleveland, O., William Sitzer, 8098 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združitveni odbor:
Predsednik: Frank Ald, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. John Oyam, 2038 W. 36th St., Chicago, Ill. Joe Shuk, 1101 E. 63rd St., Cleveland, Ohio.

VERNOVNI ZDRAVNIŠKI Odbor: Dr. F. J. Kern, 8206 St. Clair Ave., Cleveland, O.

POZOR!—Korespondenca s gl. odborimi, ki deluje v glavnem uradu, se vrli tabalo.

VSA PISMA, ki se nanašajo na pošto gl. predsednika oz. načelnika Predsedništva S. N. P. J., 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VEŠ ZADEVE BOLNIŠKE PODOBRE SE NASLOVE: Bolniška tajništvo S. N. P. J., 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se silijo gl. izvrševalnega odbora in jednote vsebo so naslovi: Tajništvo S. N. P. J., 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VEŠ ZADEVE V EVEZI S BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi prišilki glavnega odbora in gl. izvrševalnega odbora se naj pošiljajo Frank Zalta, predsednik glavnega odbora, Bigar center je spredaj, Vsi prišilki na gl. poradni odbor se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 406 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi ki drugi spili, napisa, oglasi, napovedila in spili vse tur je v zvezi s glasilom Jednota, naj se pošilja na naslov: "Prosvita", 2887-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ko je tudi hlapec odskočil nazaj iz hiše, ko je videl vse razmetano po hiši in škornje s šloveškimi nogami.

V vežo je stopil gospodar in se njem vaa v strahu gospodinja. Vaa hiša je bila kmalu pokonci, kajti pastir je bri vse skical in jim povedal strašno novice, da so od Zverčevoga žvana ostale samo noge, tako krvoločno in počrno je tele. Šele tedaj jim je hlapec pojasnil, kako je on princel tele v hišo. Svoje tajnosti ni mogel skrivati. Bil je tako prestrašen, da mu je bilo nasadnje še vseeno, če zrvedo, da je vasaoval pri Špeli.

"Pa tebi ni nič storilo tele, ko si ga nosil v hišo," je spraševala gospodinja. "Kako, da si mogel prineti to zver v hišo!"

"Kaj jas morem vedat. Ko sem ga nosil, je bilo čisto mirno." Čutil se je sam malo krivega, zato mu je bilo prav mučno odgovorjati. Stal je pri vratih neprestano in tiščal zupah, da bi ne moglo tele vdreti iz hiše, če bi vatalo in si zopet počelelo šloveško meso in kri.

Otroci so se vekažoš drenzali okrog materinega kriha. Bilo jim je nrgas in rad bi šli v sobo na peč do najtrka kot gredo vsako jutro, pa jim niso pustili. Tele bi jih lahko napadlo in počrlo. Vsi so bili iz sebe, gospodinja je celo posabila na zajuterk. Matjonovec je je šela opomnil, naj gre skuhat in pelje otroke v kuhinjo, da bi se o-greli pri ognjaku. Pastirju je ukazal, naj gre bri v vas in pove ljudem, kaj se je zgodilo.

Zajtrkovali so vsi le v kuhinji, pravzaprav jim prežiganci so jutro prav nič ni šla v slast. Hlapec je vesias držal za zapah pri vratih, da bi se ne odprla in bi ne moglo tele ven, ko so pojedli, da je šel gospodar k vratom, da je šel hlapec jest.

Jeeljavi pastir s Matjonovja je komaj dopovedal vaščanem grozne novice o krvoločnem tetetu, ki je počrlo Zverčevoga žvana. Prvo je tekel povedat šupanovim in potem je šel od hiše di hiše, da jo v trenutku vedela vaa vas. Žene in moške, stari in otroci, vse je drvele skupaj. Dopovedovali so si in ugrabili, potem pa se takoj odpravili na Matjonovje. Kdor je le mogel iti, šel je, da vidi krvoločni telečji stvor, ki šoo ljudi. Ze med potjo so sklenili, da bodo ubili zver, le kako naj pridejo do nje, so tuhteli.

Bolj urni so bili še daleč spre-daj, skoraj beželi so, postarne žanies in stari pa so se trudili od-zadaj kolikor je kdo mogel hitro. Prvi so bili kmalu na Matjonovja, kjer so dobili še gospodarja in celo družino zdrave, vendar v sobo ni stopil nihče, samo vrata so dr-žali trdno zapra. Vedno več ljud-i se je nabiralo in v kratkem čas-u je bila na Matjonovja še ce-la vas.

Silni radovedneši so hoteli na vsak način takoj videti hudobno tele in ostanke Zverčevoga žvana, pametnejši pa so jim braili, naj se ne lotijo odpirati vrat. Radu-vednost je bila tako velika, da je

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Brownsville, Ark. — Vprakuje za knjigo knjigarne Sventner v Ljubljani sli pa Kmetijsko družbo za Slovenijo v Ljubljani. — Posdravi!

Crawwood, Ark. — Uradništvo Vam v tem oziru ne more dati razjasnjenja. Pišite mu še enkrat v priporočnem pismu. — Posdravi!

Poprakov — V dopisu iz Gilles-pija, Ill., se je urinila pomota. Dopisnik je pisal, da v "odotnih tovarnih delaje neorganizirani delavci" in ne neorganizirani ru-darji. Uredništvo prosi čitatelje, da bi ta poprakov upoštevali.

Delavec brus daljavnega koo-pitja je kakor vojak brus pušila. Naročite se in širite svoje gla-silo "Prosvita".

Frank Heller: Blagajna velikega vojvode.

Roman. Iz švedščine preložil F. J. — (Dalje.) Ko sva se zadnjič razšla, sem žel naravnost domov, kjer sem spreminil nekoliko svoje zunanjost. Odločil sem se, da poškam levo — hotel sem reči — šakala v lastnem brigu. Obšel sem se v zmišlju svojega načrta kot sluga iz boljše hiše. Priznati vam moram, da mi je moja maska popolnoma uspela. V ulici, ki ste mi jo naznačili, da v nji stanuje Hornstein, sem našel zapuščeno in napol porušeno poslopje v neki stranski ulici Lloyd Avenue. Hornstein je stanoval v prtiličju. Ko sem zazvonil, mi je odprl vrata velik in plečat možakar s kovčgom obrazom. Takoj sem zasluhtil, da je to Hornsteinov cerber. Hornstein ni ga je gotovo izbral v svojo lastno obrambo, ako bi slučajno ta ali oni gost izgubljen potrpljenje in hotel kar na svojo roko obračunati s njim. S čudnim pogledom me je gledal cerber, toda brez vsake nadaljnje debate me je pustil k Hornsteinu.

Kekel sem mu, da mi je govoril o njem Artur Sanders, ki je bil sluga pri lady Birchell — njegovo ime me bral za časa razporočne obravnave v novinah, on sam pa je v tem času že umrl, torej nisem imel vzroka, da bi se bal. Vprašal sem ga popolnoma naravnost, koliko bi mi dal, da mu izročim popolne in gotove dokaze proti lordu. Bil je vedno nestrpljivejši, nervoznejši in radovednejši. Govorila sva o stvari naravnost in odkrito in se nazadnje ustavila pri ceni. Ponudil mi je 100 funtov, jaz sem se pa smejal in zahteval 2000. Zabel je rovtarsko preklinjal, jaz sem znal ceno na 1500 funtov, a on ni rekel niti da, niti ne. Poslovil sem se, da mi me skoraj ni hotel pustiti in me skulal na vaak našin zdrižiti. Jaz sem pa rekel, da si stvar še premislim, in pridem pozneje.

šlovek je to! Posebno se zanima za antikvitete in še nikdar nisem v svojem življenju videl šloveka, ki bi imel tako izvanreden sluh. Potrkal sem na vrata, ki mi jih je odprl cerber. Mislil, da sem vam pozabil omeniti, da sem se doma maskiral tako, da sem bil kar najbolj podoben samemu Adolfu Hornsteinu. Bilo je že precej temno, zato sem toliko bolj upal na uspeh svojega načrta. Vrhu vraga sem pa imel v šepu tudi pooblastilo, da za vaak služaj aretiram Hornsteina in njegovoga cerberja in da izvriim v njegovem stanovanju hišno preiskavo.

Z debelimi očmi je gledal Isaacs Filipa Collinsa, ki se je začel na ves glas smejeti. "Ne, ne, tega vam za zdaj še ne povem. To je sedaj še moja tajnost. Takoj sem opazil, da je notranji obseg Hornsteinove blagajne v primeri s zunanjim precej manjši. Da bi bil gotov v ti svoji domeni, je Lavertiasse dobro pretilpal notranje stene in mi takoj povedal, da je bila moja domneva popolnoma točna. Našla sva v notranji steni skrivne predal, ki ga je Lavertiasse — verujte mi gospod Isaacs, Lavertiasse je zlasti duša in zato svoje dela zaslužil najmanj 1000 funtov, katere mu tudi izplačam — torej Lavertiasse je v 10. minutah odprl ta predal in kar sva našla tu skritega, je naju oha presenetilo. Dognala sva namreč čisto jasno kot beli dan, da je Hornstein — Markovič, poleg vseh svojih kupčij in podjetij tudi špijun."

Za naše farmarje. Uničenje praprota na njivah. Praprot na njivah se je razrasla najhroče zaradi slabega obdelovanja zemlje, s čimer se je pustilo korenike tega plevela v zemlji. Praprot je rastlina, ki se razmnožuje s koreniki ali potzemeljškimi stebli, ki ostanejo žez zimo v zemlji in spomladi nanovo požejo. Uničiti praprot se da na dvojen način: ali s tem, da se korenike izručejo iz zemlje in požgejo, ali pa, da se liste te maja meseca pokosi in s tem zabrani, da se rastlina ne more razvijati. Če se to delo par let izvršuje, potem segnijo korenike praproti v zemlji in je ta plevel s tem zatrt. Najpreje pa uničite na njivah praprot na ta način, da zemljo globoko preorjete, korenike praproti izručete in na to sadite okopavine: krompir, koruzo, peso itd. Z okopavanjem teh rastlin bošče še med letom lahko učinili zaostale korenike v zemlji in na ta način najlažje očistili njivo tega plevela.

Maša za čevlje. Maša za čevlje, ki vsaj deloma obvaruje obuvala pred mokroto se napravi na sledeči način: Vzame se pol litra (malo več kot pol kvarta) lančnega olja, 30 gramov ribje masti (če te ni dobiti, navadne masti ali loja, toda neslanega), 50 gramov rumčnega voska, 30 gramov smole in 30 gramov terpentinovega olja. Vse to se raztopi v loncu nad slabim ognjem, pri čemur se mora zelo paziti, da se ta mešanica ne vname. Pri rastopljanju se mora neprestano mešati, pa tudi še potem, ko se jo je vzele raz ognjen, dokler se primerno ne ohladi. S to mašo je postaviti na topli kraj, da se mašoba dobro zavleče v usnje. Tako namazani čevlji so zelo odporni proti vlagi in noge v njih so vedno tople. Naravno pa je, da učinek tudi te maše ne more trajati večno. Če se bo dan za dnem, ali pa od jutra do večera hodilo po vlagi, po snegu, po rosi, po vodi, bo slednjic voda tudi tako namazane čevlje prodrla ter prišla do nog. (Fant ima 45 dekagramov, en dekagram pa deset gramov, 50 gramov je pet dekagramov ali deveti del funta ali malo več kot tri unce.)

ZLET Slov. Del. Sokola "CHICAGO" 26. avgusta 1922 zvečer, tekma v dvorani Hrv. Sokolskem Domu 19. in Racine Ave. VSTOPNINA 25c. Dne 27. avgusta v nedeljo pop. javna tečajevba v dvorani PILSEN SOKOL na Ashland Ave. in 18. ulica. VSTOPNINA 50c.

ISCE SE PRODAJALCA za "Butterfly Brand" barvo prodaja v prodajalnih in drobno vse povoz, za prevažanje. Pišite za pojavniki na: Butterfly Co., Minneapolis, Minn. (Adv.)

Za kuhanje piva doma imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poiskajte in se prepričajte, da je doma pri nas, kuhani vedno in najbolj in največji. Dobiti je tudi šbirko sodov, steklene in raznih loncev, itd. Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje.

Groceries, sladničarjem in v prodajalnih šoleznih damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na: FRANK OGLAR, 9401 Superior Avenue, Cleveland, O.

Kadar mislite na stari kraj, mislite na slovaško banko ZAKRAJSEK & ČESARSK 70—8th Ave., New York City. Ona poljiva denar v stari kraj potem lastnih direktnih avas z počito in zanesljivimi bankami. prodaja parabrodne listke za vse važne prakromske linije za potovanje v stari kraj in od tam sem. Iskušajte jezura na dobere osebe in starega kraja in druge notarske listine. Za nadaljnja pojavnika se obrnite na zgoraj navedeni naslov. Postrežba točna in solidna.

Jurkica Agičeva. Povest. Hrvatsko pisatelj Ka. Šandor-Gjalak. Prevod Fr. Oršl.

(Dalje.) V tem je nekdo potrkal in vstopil na vratih, ne da bi čakal odziva. Bil je mestni sluga. — Gospod stotnik, — šestitiam! — je pozdravil dolice. Agič se je nekoliko zdrnil in nehotu mu je desna roka zagrabila desni šep telovnika. V istem je namreč hrani potrdilo loterijskega urada zadnje sreče in prva misel mu je bila: — zdel sem. Zdrhtel je, sedaj blede, sedaj čarob, vse hkratu. Nu, ne bo več tako sila, da bi Jurka slušala! — Torej, kaj je? — je vprašal mrličavo nestropanstvo. — A — kaj? — Povem se — ali — kje je gospica? — Njej, — njej imam povedati — nekaj. — A, njej, — njej! — Saj — saj se znam, — zopet zavrnjena prošnja, — službo je dobila ona fina dama — frajla. — Sem mi dajte — prejem potrdim sam — in starček je segnul po svečnjih v rokah sluga. Naplate so se šile v obrazu od razočaranja in jazen v srcu je zamrmral. — Da — od kod sem jaz, — jaz, pa loterija, ali sem nespanečen, — sledujoč, saj onih številc nisem niti sanjal. — Potrpite vendar — gospod stotnik, — se je izgovarjal sluga — ne gre za prošnjo. Saj sem — šestital. Dobro je! — Pa, da bi vendar-je bilo? — No — pokličite gospico — imenovanje za njo imam. Nekaj časa se je starček obotavljal. Ali ni umel sluginega obvestila? — Je-li ta vest tako neverjetna? — A kaj? Za hip ga je prešinila misel, da bi ga bolj razveselila vest, da je zadel terno, negoli to imenovanje. A takoj se je rešil dvonov. Dolgo pričakovana, sačarana beseda "dekretn" se je vendar zaslišala in je učinkovala na starčka, da je kakor mladenič poskočil v skrajno sobico, od kjer je tako reko akore prinesel, ne pa dovel Jurkice.

v koju stojičoo stotice, privržigails predpasnik do lice in si brisala blažene, srečna solze, med tem ko sta oče in in hčerka dajala izrasa svoji radosti naprej in naprej v taki nesumni otroški igri. Temu sistemu veselju se je pridruživlo oči solnce, ki je akoni špranje šalujaj obiljavalo svojimi žarki sedaj ta sobe, potem steno, pa Jurkičino obleko, pa stotnikove praš. S svojimi slatimi žarki spleta lo je vnesel in valifalo te trenutke radosti in zadovoljnosti. Sijaj te nebeške svetlobe in odsev sreče teh arc sta kazala, da prihaja od istega vira. Šele, ko so se vmirili in jim je prešla hipna razburjenost, sadeli so vsi trzno razmišljati o bodočnosti. Letnega plačila šeststo goldinarjev, petnajset odatkov od iste svote za stanarino, to je bilo v njihovih očeh plačilo, da bolega ne. "Nekaj malega še, in tvoja plača bo višja od moje pokojnine, ki sem jo priušil s tridesetimi leti službe!" je omenil stotnik nekolikokrat. Takoj na to so pa začeli razmišljati, kje so ti Pazarinci? — Pazarinci — Pazarinci — na Granici ne obstojé — na onem ozemlju poznam vsak kraj od Sv. Jurija pri Senju do Stare Pazove. Potrpi — Pazarinci torej — posnemamo iz dekreta — je — je izdalo ga je Ovečko nadzornišvo — torej v Slavoniji, — in starčka je zasebilo v dno duše. Vse svoje življenje je sprovel v imenovani Granici in njegov pojrn o Slavoniji je segal v toliko, da je ta delala strašna, nedogledna ravnila, obilna na močvirjih in blatu iz katerega ne izhlapava drugo, negoli mrazice. Tudi stotnica ni boljje sedila o Slavoniji. Predočila se se je v tem hipu grozne slike, strašni, bva sešnja visoki razbojnikji s nedogledno dolgimi brkami, oboroženi še s daljšimi samokresi, handžari in puškami. Starčkoma so se lica neprijazno nagubila in sta vzdihnila vaskotoliko: "Same ne v Slavonijo!" — A Jurkiče je nasprotovala. Vneto je začela braniti svojo novo domovino. Spomnila se je šoleke čitanka, v kateri je bil med drugimi tudi sestavek, ki je opisuje kakor "plemenito dečelo" — in pripovedala jima je opis skoraj dobesedno, kakor je bilo v čitanki. Stotnik se je nekoliko umiril; posebno se je sprijateljil s Slavonijo, ko mu je omenila sočna jabolka, ki tam raste. Niso pa niti te omečale gospe stotnikove. A Jurkica je je dobro pripomnila, "majčica" bi tako in tako imela prigovor tudi za katerikoli drugi kraj. Na to je skočila k njej, je objela s obema rokama in vzkliknila: "Majčice je teško, ker se sedaj moramo ločiti!" — A slabo je zadela; šim je to izgovorila, so obe dve zalile solze. A tudi solčni žarki so prenehali za danes sa svojo igro posobl.

Od tedaj se na stotnikovem domu ni razmišljalo o drugem, nego o Jurkičinem odhodu. Stotnikova je še skoraj obnemagovala, kadar so jo obile take misli. Jurkica je imela prave muke i njo. Stotnik se je — seve — kazal junaka. Gledé svojo dolgo, sivo brado je predlagal celo, naj Jurkica ne čaka na odhod ravno zadnji dan oktobra: "Čim prej, tem boljje ljudstvo bo videlo, da si vneta za službo. Pomislil tudi, da si imenovanje la začasno. — pa — bolje bi bilo, da so te imenovali stalno! Da, da, nerčeje sin sem! — a ti pojdi čim prej, da uvidijo, da ti je služba prava stvar!" (Dalje prih.)

Čiščenje mlečnih posod. Za stanovitnost in dober okus mleka, kakortudi za lahko in uspešno izdelovanje mlečnih izdelkov, je zelo važno zahtevati od donatalscev mleka, da svoje posode vsaj v notranjosti temeljito očistijo vseh mlečnih stankov. V mlečni posodi se na ostankih mleka naselijo glivice, ki ga razkrajajo, okusu in vonju pokoneje v posodo vlttemu mleku škodujejo ter za naredu za podelanje nesposobnega. Ker se v mlekarne donajajo dnevno večje množine mleka, se svetuje, da je treba postaviti v mlekarne posode, katere se napolni zjutraj in zvečer pri donajanju mleka z vroče 5% sudovo raztopino. Poleg tega si je treba priskrbeti kričajo, s katero se bo lahko očistilo tudi notranje kote posod. Vsakega donatalsca mleka je opozoriti, da očisti v tej raztopini svoje posode in jo še v čisti vodi izplahne. Priporočati jim je tudi, da naj postavijo doma mlečne posode odprte in poveznjene na sveži zrak, da ne postanejo zatohle. Na ta način se privajajo farmarji na snažno ravnanje z mlekom, ki je koristno za mlekarne in farmarje. Dobro lepilo na šipe. Navadno lepilo za šipe se pripravlja iz krude in pokosta (firneža), kateremu se doda še svričeno beli. Ker pa iz pokosta izhlapava neprijetni vonj, ki čebelam ne prija, je vzeti namesto tega navaden misarski klej. V petdesetih delih vode se razkuha en del kleja ter meša da postane vna tečajina enskomerna. Tej tekočini je primestati polgoma tolike mave

French Line NITRA VOJNA V JUGOSLAVIJO LA SAVOIE August 12 ROUSSILLON August 14 LAFAYETTE August 18 PARIS August 23 Izredna pogodba — taline sa dve, štiri ali šest mest, neodložljivo in točno veda v vsaki sobi. Občinice, preuter se kočnice, pivnice, trgovine, odprti kuhinjski na krovu, glavni francoski kuhinja, vstop v pivo prostu pri obadu, godba, glasilo, to pa je najvažnejša stvar, ki prevaja Jugoslavijane. Posledni vlak, vsako petotično in priljgo do Trsta ali Beccina, kar si potniki izberejo. Drobne tne svojega taline, ki govori vseh jezikov. Ker v vlak je in Slove v Jugoslavijo in past na potnike in priljgo. Za priložnost očistite se pri vsaki donajševni zastopitvi ali pa na družinskih uradi. FRENCH LINE 112 North Dearborn St., Chicago, Ill. 19 State Street New York